

Mellékletek

A) Melléklet: Etikai engedély

Etikai jóváhagyást igénylő űrlap
diák kutatók számára
SZTE BTK PSZICHOLÓGIAI INTÉZET

1. A kutatás címe: *Kognitív képességváltozások az okoseszköz-használat tükrében idősebb felnőttek esetén*

2. A beadás dátuma: 2021. október 30.

3. A kutatásért felelős oktató neve, beosztása: Dr. Volosin Márta, adjunktus

A diák kutató neve: Beálló Vera

4. A kutatás melyik kategóriába esik:

- ☐ kurzus munka; ebben az esetben, kurzus neve
- ☐ műhelymunka
- ☐ **szakdolgozati munka**
- ☐ TDK munka
- ☐ egyéb:

5. A kutatás céljának és menetének rövid ismertetése:

A XXI. században szinte teljesen kikerülhetlenné vált az okoseszközök használata azon generációknak is, akik nem együtt nőttek fel a rohamos technikai fejlődéssel. Ez olykor nagyon nehéz helyzeteket szül, hiszen vannak, akik nem tudták -esetleg akarták- lekövetni a telekommunikációs eszközök gyors evolúcióját. Az idősebb felnőttek kognitív képességeinek változása nem egyformán zajlik mindenkinél. Vajon van kapcsolat a kognitív képességváltozások és az okoseszközökhöz való hozzáállás és azok használata között? A kutatás célja ennek felderítése korábbi szakirodalmakra és kérdőíves adatfelvételre alapozva. A

résztvevők 50 év feletti felnőttek, akiknek négy darab kérdőívet kell kitölteniük, melyek a főleg időskorban jelentkező emlékezeti képesség-romlásra, az ezzel kapcsolatos attitűdre, az ellene használt stratégiákra, a mindennapi kognitív hibázásokra, valamint a modern technológiákhoz való hozzáállásra kérdeznek rá.

6. A minta leírása, a vizsgálati személyek toborzásának módja?

A vizsgálatban minimum 60 online formában és szintén minimum 60 papíralapú formában kérdőívet kitöltő, legalább 50 éves személy vesz részt tervezetten. A vizsgálat egyetlen feltétele a korcsoportba való beletartozás, nem zárok ki semmilyen betegséggel együtt élő csoportot, társadalmi, iskolázottsági réteget sem, valamint nincs előzetes elvárásom a nemek eloszlását illetően. Az online formában kitölthető kérdőívsomagot a saját közösségi média felületeimen teszem elérhetővé, és a kitöltés mellett megosztásra is kérem az ismerőseimet, melynek segítségével szélesebb körbe eljuttathatom a kutatásom. Ilyen formán kényelmi mintavétellel az online kitöltők az ismerőseim, és az ismerőseim ismerősei közül kerülnek ki. Papíralapon szintén ismerősöket kérek meg a kitöltésre, ezen felül felveszem a kapcsolatot több, időskorúakat gondozó intézménnyel, melyek esetében bízom a vezetőség pozitív válaszában, hogy hozzájárulnak a lakók megkereséséhez. Hozzájuk vagy személyesen, vagy ha a járványhelyzet nem engedi, akkor postán juttatom el a kérdőíveket.

7. Hol zajlik a vizsgálat?

A kérdőívsomagot online formában kitöltők bárhol megtehetik, ahol számukra a legkényelmesebb, egyetlen feltétel, hogy legyen ehhez alkalmas eszköz (okostelefon, számítógép stb.) és stabil internetkapcsolat.

Azok, akik papíralapon adnak választ, előzetesen egyeztetett helyszínen tehetik meg, amennyiben személyesen tudok velük találkozni, ha pedig postán kell elküldenem a kérdőívsomagot a vírushelyzetre való tekintettel, akkor egy szintén általuk választott helyszínen, majd visszaküldik nekem.

Lesznek résztvevők, akik valamilyen időskorúakat gondozó intézetben élve vesznek részt a kitöltésben, ők értelemszerűen az adott intézményen belül fogják kitölteni a számukra legkényelmesebb helyen.

8. Milyen berendezéseket és eszközöket alkalmaz? (Nevezze meg az alkalmazott tesztet, kérdőívet!)

- Multifactorial Memory Questionnaire (MMQ) (Troyer & Rich, 2002b)
- Cognitive Failure Questionnaire (CFQ) (Broadbent és mtsai., 1982b)
- Technológiára való Készenlét index (*Technology Readness Index – TRI*) (Martos és mtsai., 2019; Parasuraman, 2000)
- Technológia adaptációjára való hajlandóság index (*Technology Adaption Propensity Index – TAP*) (Martos és mtsai., 2019; Ratchford & Barnhart, 2012)

9. Az etikailag érzékeny pontok azonosítása

Jár-e a vizsgálat *kellemetlen ingerek bemutatásával vagy kellemetlen helyzetek létrehozásával*? IGEN / NEM. Ha a válasz “igen”, akkor pontosan ismertesse a helyzetet és becsülje meg a kockázati tényező súlyosságát!

- Kellemetlen helyzet? **NEM**
- Kellemetlen ingerek? **NEM**
- Fájdalom? **NEM**
- Víz, élelem, alvás stb. megvonás? **NEM**
- Gyógyszerek vagy pszichoaktív szerek alkalmazása? **NEM**
- Testi sérülés veszélye? **NEM**
- Szorongás vagy egyéb negatív érzés okozása feltételezhető módon? **NEM**
- Lényeges információ visszatartása? **NEM**
- A vizsgált személyek tudatos félrevezetése? **NEM**

Jár-e a vizsgálat *érzékeny populáció* részvételével (írja be és részletezze a választ megfelelő pontnál)? IGEN / NEM

- 18 éven aluliak? **NEM**
- betegek vagy mentálisan veszélyeztetett egyének? **IGEN**, a mintát 50 évnél idősebb felnőttek alkotják, így megnő a valószínűsége, hogy a kérdőívet kitöltők között előfordulnak különböző típusú betegséggel együtt élők, azonban a kutatás nem tartalmaz ezekre vonatkozó intim, esetlegesen felkavaró kérdéseket
- egyéb módon érzékeny társadalmi csoporthoz tartozók? **NEM**

Jár-e a vizsgálat **érzékeny témák** érintésével? Részletezze a választ, ha igen! IGEN / NEM

- szexualitás **NEM**
- intimitást érintő témák **NEM**
- identitását, személyes kapcsolatokat érintő témák, etc. **NEM**

10. Pontosán ismertesse, hogy milyen eljárásokat tervez az etikai kockázat kiiktatására, illetve minimalizálására, kitérve az informált beleegyezés megszerzésének módjára és az utólagos tájékoztatás menetére!

A kitöltés teljes mértékben önkéntes alapon zajlik és bármikor megszakítható, amiről előzetesen tájékoztatom a résztvevőket, valamint lehetőségük lesz a válaszaik felhasználásának engedélyét utólagosan visszavonni, ha a kérdőívek kitöltése közben mégis inkább meggondolják magukat. Az előzetesen elolvasott (szükség esetén felolvasott) informált beleegyezést még a tesztkitöltés előtt alá kell írniuk (online formában el kell fogadniuk), csak utána tudják megkezdeni a válaszadást. Nem fogok visszatartani semmilyen információt, nem lesz szándékos megtévesztés sem, mindenről tudomást szereznek a kitöltők előre. Csökkenti a kitöltés esetleges stresszhelyzetét, hogy nincs jó vagy rossz válasz, teljesen anonim módon zajlik a kitöltés, valamint biztonságos környezetben lesz lehetőségük részt venni a kutatásban (online formában otthon vagy ahol kényelmes, papíralapú formában is hasonlóan megszokott helyen).

11. Az informált beleegyezés szövege (Adja meg az informált beleegyezés pontos szövegét!)

Tisztelt Kitöltő!

Beálló Vera vagyok, a Szegedi Tudományegyetem harmadéves pszichológus hallgatója. Szakdolgozatomban az 50 év feletti felnőtt korosztály kognitív képességeinek (pl. emlékezet, figyelem stb.) és az okoseszközök használatának, az azokhoz való hozzáállásnak a kapcsolatát vizsgálom. Ehhez Ön néhány kérdőív kitöltésével járulhat hozzá, ami nekem óriási segítség.

Ezen kérdőívek kitöltése nagyjából 20 percet vesz igénybe az idejéből és önkéntes alapú. Az adatfelvétel név nélkül történik, Ön semmilyen formában nem lesz tehát beazonosítható. Az adatokhoz a kísérletvezetőn és a témavezetőn kívül senki nem férhet hozzá. A kitöltés során

bármikor élhet a visszalépés jogával, tehát bármikor megszakítható a kitöltés következmények nélkül. Egyéni visszajelzésre nincs lehetőség, mivel az adatok összesítve kerülnek elemzésre. Az adatok nem diagnosztikai jellegűek.

Arra kérem, hogy abban az esetben töltse ki a kérdőíveket, ha elmúlt már 50 éves, valamint amennyire csak lehetséges, a kérdésekre őszintén válaszoljon, és ne gondolkodjon túl sokat, egyik kérdésre sincs jó vagy rossz válasz!

Amennyiben kérdése merülne fel a kutatással kapcsolatban, kérem, keressen bizalommal az alább megadott e-mail címen.

Köszönöm, ha kitöltésével Ön is segíti a munkámat!

Üdvözlettel,

Beálló Vera

a Szegedi Tudományegyetem Pszichológiai Intézetének pszichológia BA hallgatója

e-mail cím: beallovera98@gmail.com

A kutatást az SZTE Pszichológiai Intézet oktatója, Dr. Volosin Márta egyetemi adjunktus felügyeli és irányítja. Az oktató e-mail elérhetősége: volosin.marta@szte.hu

12. Van-e bármilyen további etikai vonatkozása a vizsgálatnak, amelyre a fenti kérdésekre adott válaszokban nem történt utalás?

NINCS

Tanusítom, hogy az etikai jóváhagyás megtörtént.

A végső formában való jóváhagyás dátuma: 2021. november 16.

A vizsgálat lefolytatásának tervezett dátuma: 2022. január 07.

A jóváhagyó tanár (nem kell kézírásos aláírás): Dr. Volosin Márta